

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Europa à summis Pontificibus ad fidem conversa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

in agro Domini tui? Et plurimum, Non plane totum quivere emundare Propheta: aliquid filii sui Apostoli quod agerent reliquerunt, aliquid ipsi parentes tui tibi. Sed nec tu ad omne sufficis. Aliquid profecto tuos reliquisti, & ille alius; & alij alijs usque in finem. Circa undecimam denique horam operari otij arguantur, & mittantur in vineam. Antecessores tui Apostoli audierunt, quia messis quidem multa, operarii autem pauci. Paternam tibi vindicato hereditatem. Nam si filius & haeres, ut probes te heredem erigila ad curam, & non otio torpeas, ne & tibi dicatur: quid hic itas tota die otiosus?

Lib. etiam 2. cap. 6. Exi in agrum Domini tui, exi inquam in mundum: Ager est enim mundus, isque creditus tibi. Exi in illum, non tanquam Dominus, sed tanquam villicus, videre, & procurare unde exigendus est rationem. Exi dixerim quibusdam tuae passibus intenta sollicitudinis & sollicita intentionis. Neque enim ipsi qui visi sunt ire in orbem universum, orbem circueverunt praesentia corporis, sed mentis providentia. Et tu **Marc. 16** leva oculos quosdam considerationis tuae, & vide Regiones si non sunt magis sicca ad ignem, quam alba ad messem. Nonne si exis & cernis ista, pudebit otiosam jacere securum? pudebit sine causa falcem Apostolicam accepisse?

Et lib. 4. cap. 3. Pastorem de populo huic certe aut nega, aut exhibe. Non negabis, ne cuius sedem tenes, te neget haerem.

Et infra eod. cap. Salutare mandatum: si amas me pascere oves meas: nempe in pompa Pontificia non affectanda pro debito. Ad ea te potius incito, quorum te scio debitorem. Etsi purpuratus, etsi deauratus incidens: non est tamen quod horreas operam, curamve Pastorem, Pastoris haeres: non est quod erubescas Evangelium. Quamquam si volens Evangelizet inter Apostolos quidem etiam gloria est tibi. Evangelizare pascere est. Fac opus Evangelista, & Pastoris opus implesti.

Et lib. 4. cap. 10. De cetero te esse considera sanctimonia speculum, assertorem veritatis, fidei defensorem, Doctorem gentium, Pastorem plebium, Magistrum insipientium, sal terra, orbis lumen, Sacerdotem altissimi, vicarium Christi. Haec tenus D. Bernardus.

Idem etiam ex alijs Patribus probari potest, qui PETRO, ejusque successoribus universi orbis curam à Domino fuisse commendatam passim fatentur.

D. Chrysost. in illa verba Joan. 10. *Pasce oves meas.* Nam cum magna (ait) Dominus Petro communicasset, orbem terrarum demandasset. &c. S. Leo Papa *Serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum*, de toto mundo inquit, unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis praeponatur. Idem Leo *Serm. 1. de natali Apostolorum Petri, & Pauli*, Idem repetit Chrysost. *Hom. 11. in Matth.*

Cyrellus Hierosolymitanus, Euthymius, S. Prosper, Arator & alij quamplurimi Patres apud doctissimum Bellarm. *Tom. 1. de Rom. Pontif. lib. 1. cap. 25.*

CAPVT II.

Romanorum Pontificum curâ Evangelium in universum orbem fuit propagatum.

Hanc curam circa gentium totius orbis conversionem, ab initio nascentis Ecclesiae & agnoverunt, & praestiterunt Romani Pontifices, ut

doctè inter alios profequitur Thomas Bozins *lib. 4. de signis Ecclesiae signo. 6.* in primis D. PETRUS praecipuas totius orbis Ecclesias, quibus aliae minores obediunt, fidemque edocentur (ut ait Tertullianus *lib. de praescriptionibus*) fundavit. Idcirco ad ortum, Antiochia, Evodium Episcopum creavit, cui totius Orientis Episcopi parebant olim. Ad meridiem Marcum discipulum suum transmisit Alexandriam, cujus civitatis Episcopus Aegypto, Arabia, Ethiopia & Africa Cyrenensi praerat. Ad Occalum praecipuas Galliarum, Hispaniarum, Africae, Italiae, & adjacentium Insularum Ecclesias constituit, ut post alios Innocentius primus testatur. Ad Septentrionem primarias in Ponto, Cappadocia, Bithynia, Graecia, Illyrico, Dalmatia, Germania Ecclesias constituit. Romanam verò voluit esse in medio positam, veluti cunctarum principem ac matrem; ut lux veritatis, ait Leo Magnus, qua in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Jam populos (adjicit idem) qui ex circumcissione crederant, erudierat: Antiochenam Ecclesiam, ubi Primum Christiani nominis dignitas est orta, fundaverat; jam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam legibus Evangelicae praedicationis impleverat: nec ut dubius de proventu operis, aut de spatio tua (alloquitur ipsum Petrum) ignarus atatis tropaeum crucis Christi Romanis arcibus inferebas, qua te divinis praedestinationibus antebat, & honor potestatis & gloriae passionis. Haec magnus ille Leo Atticae retio. Sed ut ordine, & via nostra procedat oratio, recensamus omnium Gentium singillarim conversiones ad Christum à Romanis Pontificibus factas, & incipiamus ab extremis Europae partibus, cuncta tempora propagatae Christianae Religionis percurrentes.

CAPVT III.

Europa à summis Pontificibus ad fidem conversa.

Joannes Vascus, diligentissimus antiquitatis indagator tradit anno 44. Romae à Petro, & Paulo fuisse creatos Episcopos, & in Hispaniam missos *Cacilium* ad Eliberunos, *Euphrasium* ad Illiturgitanos, *Secundum* ad Abulenses, *Indallentium* ad Urcitanos, *Cresiphonem* ad Abderitanos, *Heliebium* ad Carthelanos. Similiter sunt qui anno quinquagesimo referant ab eodem PETRO missum in Hispaniam *Saturinum*, postea Tholosae Episcopum, qui Pampelonam, sive Pompejopolim veniens, septem dierum spatio quadraginta hominum millia ad Christum perduxit, in his *Firminum* Pampelonae Episcopum, qui anno centesimo quinquagesimo sexto, cum plurimos Christo conciliaisset in Hispaniis & Gallijs, denique ob eundem Christum capite est truncatus.

Conterminae sunt Hispaniis Galliae, quarum Episcopi scribentes ad Leonem, fatentur à Romana sede manasse fontem Religionis in Gallijs. *Saturinum* Tholosae Episcopum supra ostendimus à PETRO in Hispaniis missum. Et Eusebius Caesariensis tradit ab eodem Petro Episcopum Galliarum constitutum fuisse *Crescentem*, atque illic ea de causa missum: ejus meminit Paulus in Epistola ad Timotheum, & ab ipse in Galatiam dicit. Galatiam vero Galliam in eligit, quod Galatae à Gallis haberent originem, & ita intel-

intelligit Hieronymus & Epiphanius. Tradunt alij *Eutropium* Petri discipulum pa. sim. pe Gallias Christi doctrinam disseminasse, missosque ab eodem PETRO ad Carnotenses *Adventinum*, *Sabinianum* & *Potentianum*; à CLEMENTE autem *Dionysium*, *Rosticum*, & *Eleutherium*. Amplius *Bajocensibus Exuperius*, *Ebroicensibus Taurinus* Episcopi à Clemente Papa dati, à quo & *Nicasius* missus ad Rothomagenses, & maris Oceani tractus.

At *Belgarum*, *Helvetiorum*, *Allobrogumque* oras à *Clemente* veritatis lumine illustratas quidam scriptis prodiderunt; eamque dicunt *Patrum CLEMENTIS* Papæ fuisse. Jam *Trevirenses*, *Colonienses*, *Aquisgranenses*, *Tungros*, *Hasbanos*, *Trajectentes ad Mosam*, *Eburonenses* sive *Leodenses*, *Namorcumque* Christo adparere *Maternus*, *Eucharis*, *Valeriusque* à PETRO eo missi. Veluti *Metenses Clemens* Romanus, qui Romam rediens *Calistinum*, *Felicem*, *Patientem*, multos ibi reliquit divinæ prædicationis ac magistrorum. Hitotum illum tractum, qui modo *Lotharingia* dicitur, Christo conciliarunt.

Quintius autem Romanus *Zenonis* Senatoris filius à *Marcellino* Papa baptizatus unâ cum *Piatone*, *Dionysio*, *Ruffino*, *Valerio*, *Eugenio*, *Crispino*, *Crispiano*, *Luciano*, *Marcello*, *Regulo*, *Fufiano*, *Viliorio* Religionem Christianam propagavit in *Ambianis* & *Veromanduis*. *Tullenses* autem *Mansuetus* S. PETRI discipulus: *Vindunenses Sanctimus* Dionysij ad Christi cultum perduxerunt, scriptisque nonnulli mandarunt *Chrisofolum* Armeniam, una cum *Piatone* cive *Beneventano* Roma profectum *Tomaci* ad *fluvium Lisam* prædicasse Christi doctrinam: *Demochares* hæc tradit. Additidem posterioribus temporibus *Eleutherium* creatum Episcopum *Tornacensem* à *Felice* tertio.

Gallias adjacet angusto mari *divisa Britannia*: ad hanc dicitur appulisse primus *Josephus ab Arimathea* Civitate, Christianæque Religionis in ea semina sparsisse. Sed anno centesimo octuagesimo secundo *Lucius Britannorum Rex* penitit ab *Eleutherio* Papa, ut mitteret qui plenè in insulam totam Christo possent conciliare, missisque *Eugatus*, & *Damianus*, instituitque tres Archiepiscopi, & Episcopi viginti octo, & Christi cultus latè disseminabant suis temporibus Britanniam ejusque incolas Christianos fuisse. *Calistinus* deinde Papa milit ad eos *Palladium*, quod *Prosper* testatur, ut hæresim *Pelagianam* profligaret; sed cum succedentibus temporibus Angli in Insulam trajectissent, eamque occupassent, ideoque nomen Christianum in iis locis ferè effecit deletum, *Gregorius Magnus* eò missit *Augustinum*, qui cunctos ad Christum traduxit.

Veniamus in Germaniam. In *Noricis* primus dicitur Christi doctrinam docuisse *Valentinus* auctoritate Pontificis Romani: *Augustus* autem *Vindelicorum Narcissus* Episcopus unâ cum *Felice* Diacono, *Conon* Papa sive *Cuno* sedit anno sexcentesimo octuagesimo sexto. *Is Chilianum* missit in Germaniam, qui *Herbipoli*, dum Christi nomen prædicaret, est obtuncatus. *Odoacre* Rege legitur *Severinus* inter Germanos Christianæ Religionis propagandæ operam dedisse: sed *Gregorio* secundo sedente, sub annum septingentesimum decimum sextum, certas ac firmas in interiori tota Germania sedes fixit Religio Christiana; *Is enim Moguntia* Episcopum creavit *Bonifacium*, totiusque Germaniæ illi ad veritatis agnitionem perducendæ provinciam commisit, *Bonifacium* socios al-

civit *Burchardum*, *Lullum*, *Willibaldum*, *Winibaldum*, *Witam*, *Gregoriumque*, qui *Thuringias* *Cattique* Christi cultum tradiderunt. *Regbertus* similiter, Archiepiscopus *Eboracensis* misit ea de causa in Germaniâ duodecim Monacho: *Willibrordum*, *Swinbertum*, *accam*, *Wigbertum*, *Willibaldum*, *Winibaldum*, *Lebwinum*, duos *Ewaldos*, *Werenfridum*, *Marcellinum*; atque ex his aliqui diversis Germaniæ locis Episcopi constituti à Pontifice Romano, ut è vita S. *Swinberti* constat.

Moravia Christi cultum est complexa, missis eo *Motalegatis Cyrillo*, & *Methodio* à *Nicolao* primo. Hi & *viz* con factis appuis abierunt *Borivorum Bohemorum* veris. Ducem, primusque *Bohemiarum* datus *Præsul de consensu Joannis noni Dethmaris*. Cui succedens *Adelbertus* latè Christi cultum disseminavit; & ad *Prussos* sive *Prutenos* se confersens pro Christi doctrina est occisus. *Cyrillus* Christo adunxit *Tribal. Bohemios*, *Motavos*, atque universam gentem, quæ *Vistula*, *Danubio*, & *Vago* flumine circumdatur. *convers*

Non præmittamus *Illyrium*, & *Dalmatiam*, *Surius* & sunt, qui opinentur à *Tiro* Evangelium in *Dalmatia* annunciatum; nam eo concessisse narrat *2 Jul. lib PAULUS*: sed quando *Dalmatia* antiquitus parabat Episcopo *Aquileiensi*; & primumque tradunt *Pannofuisse Herwigaram* à *Marco* Petri discipulo creati *Illyrum*; inde *Christiana Religio* necesse est fuerit disseminata. *Habemus* è *Simeone* *Metaphraste* *Eleutherium* virum sanctissimum *Illyrij Episcopum* *Dalmatidinatam* ab *Aniceto* Papa, & in eas oras missum, sed cum in *Illyrium* & *Dalmatiam* se effugerent *Sclavi*, ij Christi nomen venerat capere. *2 Tim. 3* runt, una cum *Rasciis*, *Bosniensibus*, *Servijs*, & *Blon. Croatis*, industria *Cyrilli* & *Methodij*, quos à *Nicolao Dec. 11. primo* illuc missos ostendimus. *lib. 10.*

Apollinaris S. Petri discipulus in *Mysia* Christi cultum propagavit. Legimus *Concilio Nicæno* interfuisse Episcopos *Mysia*, *Dacia*, & *Gothia*. *Rheg. in Stanislao* *Orichovius* scribit à *Joanne decimo vita* *tertio* missos qui docerent *Vandalos*, & *Lechitas* *Carol. Mag.* *sacra Christiana.*

Itroperunt deinde in *Mysiam* *Bolgari*, & *Gazari*, qui Christo se dederunt opera *Cyrilli* & *Methodij*, quos miserat *Nicolaus* magnus, cujus adhuc extant nonnulla responsa ad consulta *Bulgorum*. Sed cum cogitarent bella cum *Constantinopolitanis Imperatoribus* gererent, factum est, ut ab eis devotè ritus Græcos sequeantur. *Joan. Dub. lib. 2. hist. Bohem.*

Cumani Tartari, iidem videntur cum *Chuninis*. Ad eos missi anno millesimo ducesimo vicelesimo primo, nonnulli è familia S. *Dominici*, è quibus ob eam rem duces, ceteri ad Christum perduxerunt *Bahum*, & aliquos *Tartarorum* *Duces*: *Ludovicus Hungariæ* & *Polonia* Rex eos similiter ad fidem revocavit. *Poloni* agnovè Christum, *Micislao* Principe missusque à *Joanne decimo tertio* *Agidius* Cardinalis *Tusculanus*, qui Religionem in iis locis stabilire, cui dum propagandæ operam darent *Benedictus*, *Joannes*, *Isacius*, & *Matthæus*, occisi fuerunt anno millesimo centesimo, tricesimo, teste *Theodorico*.

Livonia cum suo Principe complexa est Christi cultum opera *Meinardi*, quem *Provincia* illius Episcopum creavit *Alexander tertius*. Ab *Ionocentio* deinde tertio magis est confirmata. Post *Meinardum* duo *Alberti*, quorum alter alteri succedit, Episcopi, maximè laboraverunt in Christi cultu per eas oras propagando.

Bothnia, & *Philandia* valdè *Aquilonates*, *Eribo* Rege *Suetiz*, & *Henrico* Episcopo *Upsalensi* adituncibus, Christi nomen agnovèrunt, teste *Oloxo*

Britannia & Anglia Papæ m. sco. lib. 2. in vita Carol. Simp. Polyd. Virg lib. 2. hist. Angli.

Surius in vita Sanctorum tom. 8. Aug. Bic. 4. & 5. Germaniæ conversio.

Sur. in vita Bonif.

Polonia cop. vers.

Livonia convers.

Cran. 1. 7. 6. 13. Arnol. 1. 6. 8. hist. Slav.

Norvegia conversio

& Boream Re- gionum. Olao : id verò maximè perfectum laboribus Nicolai Angli, qui creatus Papa, dictus est *Hadrianus quartus*, à qua Norvegia tota Christo est ad- dicta.

Græciæ conv.

Nunc pedem referamus ab extremis Boreæ regionibus ad Græciam. Hæc maximè exulta per PAULUM & ANDREAM Apostolos, ut constat ex eorum gestis. An verò hi fenserint eadem eum PETRO, quæ Metaphrastes recitat, evidenter apparet in singulis Græciæ primariis urbibus à PETRO Episcopos primarios, quibus ceteri obedirent, & à quibus, ut ait Tertullianus, fidem mutuarentur, esse constitutos. Id ita esse, sit illud argumento : PAULUS diu, multumque ac sæpe Corinthi fuit, neque ad illum duas ita longas Epistolas scripsit, ut ad Corinthios : & tamen Dionysius Episcopus Corinthiorum scriptor vetustissimus ait apud Eusebium, scribens ad Romanos : *Petrus & Paulus ambo, cum & nostram Corinthi, & vestram Roma Ecclesiam fundassent, & ejusdem doctrinæ præceptis, tum nostros animos, tum vestros imbuissent, eodem tempore pariter martyrium subierunt.* Testis est Irenæus, & Eusebius, nutantes in fide Corinthios literis Clementis Papæ confirmatos. Quod si Petrus Ecclesiam Corinthi fundavit una cum Paulo, verisimilius erit multò ceteras, ut Metaphrastes tradit, ab eodem esse fundatas. Denique, ut quod ad Europam spectat finem faciamus, quid in Occidente Petrus egerit, non aliis verbis explicabo, quam Eusebii Cæsariensis : sic igitur ille : *È vestigio sub ipso Claudij imperio benigna & propitia DEI totius hujus universitatis Reitoris ergo humanum genus providentia sortem ac præpotentem, & reliquorum omnium Apostolorum propter virtutis amplitudinem (nota hæc hæretice) facile principem PETRUM Romanam versus ad ejusmodi pestiferam vitæ humana corruptelam delendam, quasi manu deduxit: qui quidem utpote strenuus & generosus Dux, divinis armis obiectus, muniturque eximiam & pretiosam tanquam mercaturam veri luminis mente sola comprehensit ab Oriente ad Occasum usque deportavit, ipsamque regni calorum prædicationem, caelestem scilicet lucem, & salutarem animorum doctrinam palam divulgavit.* Hæc Eusebius : ut sciamus à PETRO Occidentem Europamque Christo primam fuisse conciliatam. Contigisse id voluit nonnulli anno quadagesimo quarto, qui fuit tertius Claudii, & undecimus à Christo crucifixo, quintus à Paulo conversione. Atque hæc quidem generatim : speciatim vero liquet ex iis, quæ supra ostendimus, nullas Europæ partes splendore Religionis Christianæ illustratas, nisi studio illorum, qui studiofissimi essent Pontificum Romanorum, vel ab illis ad hanc rem nominatim missi fuissent.

C A P V T IV.

Propagatio sancti Evangelii in Asia à Romanis Pontificibus facta.

Nunc ad Asiam sermonem convertamus, & inspiciamus, an sit verum quod PETRUS ipse de se afferuit, se ab antiquis diebus electum cui gentes crederent, & audirent, & ab Ecclesia nostra cunctos populos (ut cecit Ilias & Mi-
Ibum. à Iesu Oper. Tom. 1.

chas) ad montem Domini, domumque Jacob invitatos, & perductos tentoriaque divinæ Religionis in omnibus orbis regionibus explicata.

Diximus porrò à Petro fuisse Antiochiæ Episcopum constitutum Evodiam, teste Eusebio, qui id anno quadagesimo quarto contigisse in Annalibus tradit. Idcirco Ignatius Ecclesiæ Antiochenæ primordia refert ad Petrum & Paulum. Jam verò Episcopus Antiochenus Orienti toti præerat, ut scribit Hieronymus, adversus Joannem Hierosolymitanum, & Theodoretus in historia sua. Quod adeo est verum, ut ipsa Hierosolyma, & Episcopus ejus subesset Episcopo Cæsariensi, ut idem Hieronymus eodem loco scribit, & apparet è Concilio Nicæno, cui primas debent ante Hierosolymitanum manifestè habetur in eodem Concilio. Cæsareæ autem fuit Episcopus à Petro constitutus Cornelius Centurio, ut omnes norunt. Igitur opera Petri & Episcoporum, qui ab ipso originem ducunt, Religio Christiana in Oriente propagata. In Asia verò minore ab ipso Petro Christi cultum propagatum, creatosque suis locis Episcopos Metaphrastes latè describit: quod esse verum colligimus ex Epistola ipsius prima data ad advenas Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, Bithyniæ, cum Romæ esset una cum Marco discipulo suo, per Silvanum, ut apparet ex Epistolæ fine. Neque suspicetur aliquis illam ad Judæos dumtaxat scriptam, quod opinati sunt nonnulli: manifestè namque dicit in illa, eos aliquando fuisse non populum DEI, & multis in locis è gentibus fuisse illos ait, & idolis addictos. Quo verò sensu advenas vocaverit, explicat idem, cum dicit *Obsecro vos tanquam advenas, & peregrinos abstinere à carnalibus desideriis.* Ideo Epistola secunda, quam se ad eosdem mittere capite tertio proficetur, ad omnes generatim datur. In prima autem Episcopus in primis alloqui palam fit ex ultimo capite, in quo longius quam ceteros nominatim monet, & obicitur tanquam Episcopus & Compresbyter, sive consenior, per principem Pastorum, ut ait, Christum. Quocirca sive spectes Asiam, quæ magis ad Meridiem, sive quæ magis ad Septentrionem, sive quæ magis ad Occasum vergit, à Petro omnes Episcopi primarii primariis urbibus olim dati. Pontus, & Asia minor maximè ad Boream; Antiochia magis ad Austrum, Cæsareæ verò ad Occasum spectat.

Cobila deinde sextus Imperator missi ad Clementem Quartum Legatis, petiit ut mitterentur qui sacra eum mysteria docerent: Quod petiit, impetravit. Quod autem diximus ad Clementem Quartum missos ab Imperatore Tartarorum Legatos, sciendum à Clemente Quinto fuisse ordinatum Joannem à Monte Corvino è familia Minorum Archiepiscopum Cambulensem in Oriente, novemque ex eadem familia fratres Episcopos, ut vocant suffraganeos fuisse consecratos, palliumque datum, cautumque qui succederet illi morienti propter distantiam loci. Rursus Joannes vigesimus secundus quemdem ex Ordine Prædicatorum Archiepiscopum Sultonensem creavit, adiecitque ex eodem Ordine septem suffraganeos Episcopos. Imperante similiter Constantino Magno Armenii Christo se adjunxerunt una cum Teridate eorum Rege: id est, perfectum studio & innocentia Gregorij, qui postea Episcopus est illis datus.

In lib. con. Apostolica.

C

In